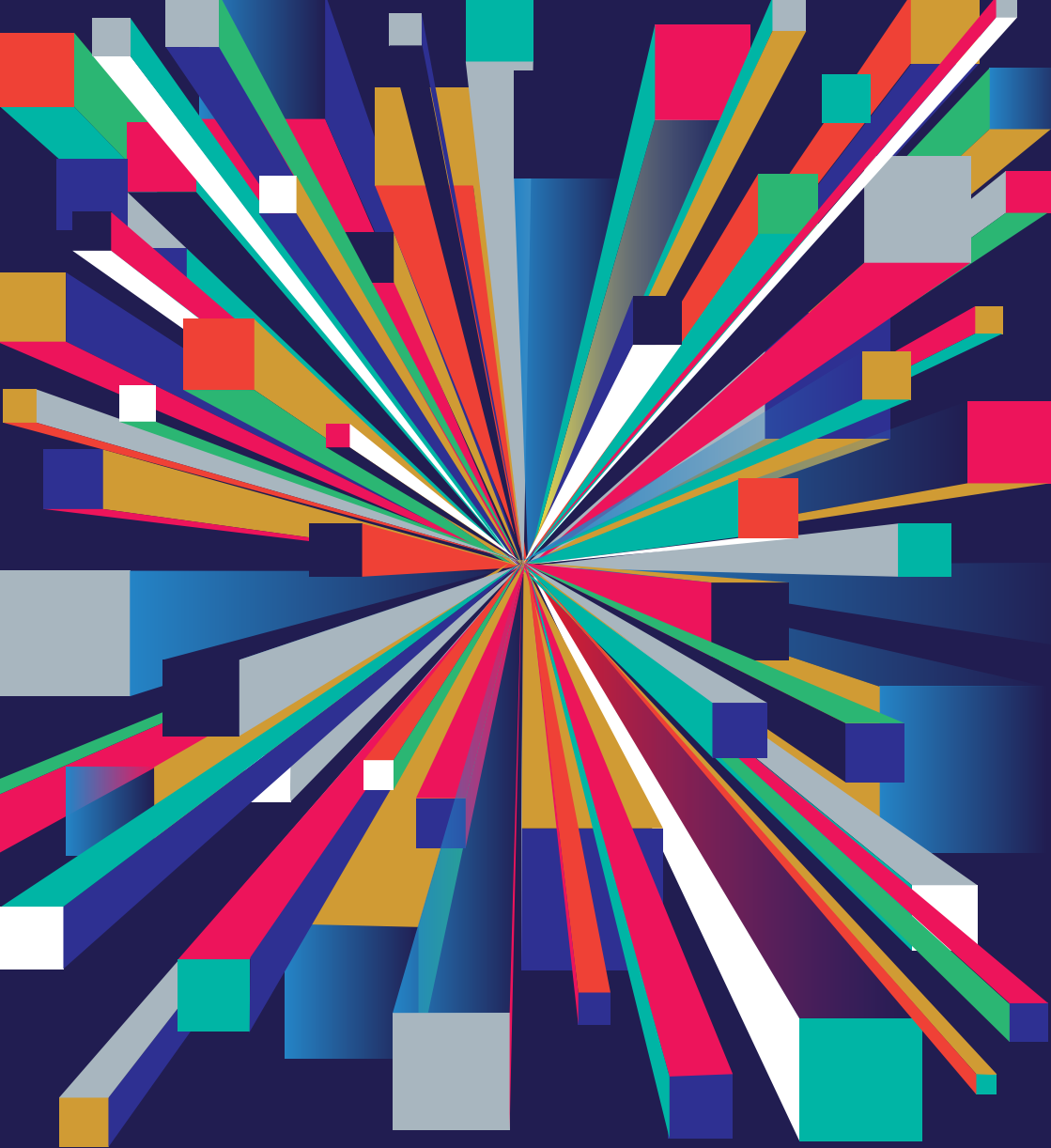




ІСТОРІЯ І ПІСЛЯОБРАЗИ
АНДЖЕЯ ВАЙДИ
12—29.03.2026

РЕТРОСПЕКТИВА
ДО 100-РІЧЧЯ
РЕЖИСЕРА

КИЇВ / ЛЬВІВ / ДНІПРО

У 2026 ПОЛЬЩА ВІДЗНАЧАЄ РІК АНДЖЕЯ ВАЙДИ

Дорогі Друзі!

Впродовж усього року у Польщі та в усьому світі відбуватимуться заходи, присвячені творчості видатного режисера. Подібні заходи будуть організовані й в Україні.

У Києві низку подій розпочне ретроспектива «Історія і післяобрази Анджея Вайди» у рамках проєкту «Польські кіноретроспективи».

До підготовки подій у рамках Року Анджея Вайди долучаться і Генеральні Консульства Республіки Польща в Україні, які у різних містах країни також організовуватимуть покази фільмів та інші заходи, присвячені творчості режисера.

Анджей Вайда – знакова постать в історії не лише польського, але й світового кіно. Фільми режисера є частиною світової кіноспадщини.

Втім, для нас Анджей Вайда – не лише митець. З його фільмами і його присутністю пов'язані важливі етапи діяльності Польського інституту у Києві. Адже єдиний візит метра в Україну, до Києва і Харкова, був організований 2008 року саме Польським інститутом у Києві у співпраці з кінофестивалем «Молодість».

Тоді Анджей Вайда мав змогу відвідати Цвинтар Жертв Тоталітаризму у П'ятихатках під Харковом. Цей візит став особистим паломництвом Майстра до місця загибелі батька. Цього ж року у Києві Анджей Вайда отримав Орден Ярослава Мудрого III ступеня з рук Президента України Віктора Ющенка.

10 квітня 2010 року Польща пережила національну трагедію – розбився президентський літак, на борту якого перебували Лех Качинський з Дружиною та ще 94 особи. На знак пам'яті про загиблих Польський інститут у Києві організував ефірну демонстрацію на Першому Національному фільму Анджея Вайди «Катинь». Тоді ми зіткнулися з великими труднощами, але все ж стрічку побачив український глядач.

З фільмами Анджея Вайди пов'язана ще одна знакова подія – візит до Києва славного польського драматурга і сценариста Януша Гловацького, який навесні 2014 року представив у київському кінотеатрі Жовтень фільм «Валенса. Людина з надії». Фільм мали демонструвати на Майдані у Києві. Втім, через технічні складності показ не відбувся. І тоді ми запропонували Першому Національному каналу українського телебачення показати фільм. Так картину змогли побачити глядачі з усієї України. Це був дуже складний момент української історії – щойно окупували Крим, а російські війська вже увійшли до Донбасу. І показ фільму «Валенса. Людина з надії» став справжнім актом солідарності і підтримки з боку польських митців, на чолі яких завжди залишався Анджей Вайда. А вже восени цього ж року делегація українських кінематографістів у рамках студійної подорожі, організованої Польським інститутом у Києві, зустрілася у Варшаві із Анджеєм Вайдою і Кристиною Захватович-Вайдою. Це був наш останній проєкт за життя режисера із його безпосередньою участю. Наступна ретроспектива фільмів Анджея Вайди відбулася 2017 року вже після смерті митця.

І сьогодні, багато років потому, ми знову збираємося у затишних залах кінотеатрів у Києві, Львові і Дніпрі, аби поринути у світ кінообразів Анджея Вайди.

Запрошую на ретроспективу фільмів режисера і бажаю незабутніх вражень.

До нових зустрічей у кіно.

Ярослав Годун
Директор Польського інституту у Києві
Радник-посланник Посольства РП в Україні



АНДЖЕЙ ВАЙДА

Польський режисер театру і кіно, один з найвідоміших режисерів світу, один із засновників польської школи кіно. Мова його кінообразів вплинула на декілька поколінь митців в усьому світі.

Анджей Вайда, як переважна більшість видатних митців, не міг стояти осторонь політики. Режисер був причетний до політичного руху Солідарність. Разом з іншими польськими інтелектуалами виступив на Гданській судноверфі у переломний момент польської історії 1980 року. У 1989-1991 роках був сенатором РП.

Класик європейського кіно, чиї фільми віддзеркалювали політичну і соціальну революцію його рідної країни, створювали і, разом з тим, розвінчували міфи і пропонували проникливий аналіз універсального польського досвіду шляху до незалежності. І, водночас, у багатьох своїх картинах Анджей Вайда залишався ліричним оповідачем зворушливих історій кохання.

Чотири фільми режисера у різні роки були номіновані на премію «Оскар» за найкращий фільм іноземною мовою: «Земля обіцяна» (1975), «Панночки з Вілька» (1979), «Людина з заліза» (1981) і «Катинь» (2007). Втім, 2000 року режисер став володарем лише одного, найпочеснішого Оскара – за особистий внесок у розвиток світового кінематографу.

2001 року Анджей Вайда, спільно з Войцехом Марчевським створили кіношколу «Школа режисерської майстерності Анджея Вайди». На зразок кінооб'єднань, вони скористались методом роботи у групі та співпраці поколінь. Згодом, 2011 року, у якості продовження освітньої діяльності, було створено Студію Вайди, яка займається виробництвом авторських фільмів та міжнародною копродукцією.

2008 року під час перебування у Києві з нагоди «Днів Польського Кіно» Анджея Вайду було нагороджено Орденом Ярослава Мудрого.

Анджей Вайда – володар числених державних нагород, зокрема Ордену Білого орла (2011 р.), Великого хреста ордену Відродження Польщі (1999 р.) та інших високих відзнак. Анджей Вайда – почесний доктор «Honoris Causa» Ягеллонського університету у Кракові, університетів у Вашингтоні, Болоньї, Ліоні та Брюсселі.

У жовтні 2016 року Анджей Вайда помер у Варшаві, за заповітом його прах було поховано у Кракові. У траурних церемоніях прощання взяли участь численні польські митці і політики, для яких Анджей Вайда став цілою епохою у культурі.

Його вважали совістю польського кіно, безсумнівним класиком, наслідували і критикували, але режисер завжди залишався вірним собі. Він пішов у засвіти у поважному віці, переживши війну і комуністичний режим, дочекався розквіту своєї рідної Польщі.

Анджей Вайда надихає нові й нові покоління творити попри будь-які негаразди та історичні катаклізми. І сьогодні це вкрай актуально для України, з якою режисер завжди мав невловимий зв'язок, адже як митець дуже цінував Олександра Довженка, захоплювався Сергієм Параджановим, а у заснованій режисером Школі режисерської майстерності навчалася ціла когорта молодих українських митців, отримуючи безцінний досвід.

Без Анджея Вайди важко уявити не лише польський кінематограф, але й європейську культуру загалом. Минуло вже понад 70 років з часу виходу на екран перших творів Анджея Вайди. Втім, до сьогодні усіх куточках світу фільми режисера вражають і бентежать нові покоління глядачів, залишаючи у пам'яті і серці пронизливі післяобрази.



ІСТОРІЯ І ПІСЛЯОБРАЗИ
АНДЖЕЯ ВАЙДИ



■ ВАЛЕНСА. ЛЮДИНА З НАДІЇ

Польща, 2014 р., 119 хв. // Режисер: Анджей Вайда // Сценарій: Януш Гловацький // У головних ролях: Роберт Венцкевіч, Агнешка Гроховська, Марія Розарія Омаджо, Збігнєв Замаховскі, Цезари Косіньскі, Мірослав Бака, Івона Бельська, Мачей Штур

Біографічний фільм, що розповідає про життєвий шлях Леха Валенси: від простого електрика з Гданської судноверфі до харизматичного лідера анти-комуністичного руху «Солідарність» і, нарешті, – національного героя, державного діяча і лауреата Нобелівської премії миру 1983 року.

В Україні фільм вперше був представлений у 2014 році під час Днів польського кіно. Картину представляв особисто сценарист, – відомий польський письменник Януш Гловацький, який завітав до Києва.

ІСТОРІЯ І ПІСЛЯОБРАЗИ
АНДЖЕЯ ВАЙДИ

ЧŁOWIEK Z MARMURU

■ ЛЮДИНА З МАРМУРУ

Польща, 1976 р., 165 хв. // Режисер: Анджей Вайда // У головних ролях: Кристина Янда, Ежи Радзивілович, Тадеуш Ломніцький, Яцек Ломніцький, Міхал Тарковський

Молода студентка кіношколи Агнешка знімає свій дипломний фільм про ушанованого ударника комуністичної праці Матвія Біркута, муляра з Нової Гути, – нового промислового району Кракова. Намагаючись дізнатися про його життя, Агнешка стикається з гіркою правдою про складні для польського народу 50-ті роки. Подорожуючи разом із знімальною групою на службовому «Робурі», Агнешка відкриває все нові таємниці навколо подій тих років, знаходить людей, які знали Матеуша Біркута. А. Вайда і Т. Сцібор-Рильський планували зняти фільм про Біркута ще в 60-х роках XX століття, проте первинний сценарій тоді не міг бути реалізований. Вайда повернувся до проекту лише тоді, коли заручився підтримкою з боку міністра культури Юзефа Тейхми. Той, ризикуючи втратити посаду, дав згоду на виробництво та поширення фільму, завдяки чому – незважаючи на негативні рецензії – його переглянули в Польщі 2,5 мільйони глядачів. «Людина з мармуру» також потрапив на Каннський кінофестиваль, де після позаконкурсного показу отримала нагороду FIPRESCI. У 1981 році Вайда зняв своєрідне продовження фільму під назвою «Людина з заліза», дія якого відбувається у 1980 році в Гданську під час серпневих подій.

ІСТОРІЯ І ПІСЛЯОБРАЗИ
АНДЖЕЯ ВАЙДИ

ЧŁOWIEK Z ŻELAZA

■ ЛЮДИНА З ЗАЛІЗА

Польща, 1981 р., 116 хв. // Режисер: Анджей Вайда // У головних ролях: Ежи Радзивілович, Кристина Янда, Маріан Опаня

Комуністична влада у Гданську зводить наклеп на Мачека Томчика – видатного активіста Солідарності, щоб дискредитувати його. Влада доручає тележурналістові Вінкелю проникнути до його найближчого оточення.

Фільм здобув Золоту пальмову гілку 34-го Каннського кінофестивалю (1981). У 1982 році стрічка була номінована на премію Оскар за найкращий фільм іноземною мовою. Фільм знятий в жанрі соціальної і політичної драми і є тематичним продовженням стрічки 1976 року «Людина з мармуру».

ЦІКАВІ ФАКТИ

У фільмі були використані документальні кадри страйків на гданській судноверфі в 1980 році. У епізодах стрічки в ролях самих себе знялися засновники руху «Солідарність» – Лех Валенса і Анна Валентинович.

Остаточний монтаж фільму було здійснено за декілька годин до його прем'єри на Каннському кінофестивалі 1981 року.

ІСТОРІЯ І ПІСЛЯОБРАЗИ
АНДЖЕЯ ВАЙДИ

NIEMWINNI CZARODZIEJE

■ НЕВИННІ ЧАРОДІЇ

Польща, 1960 р, 83 хв. // Режисер: Анджей Вайда // У головних ролях: Тадеуш Ломницький, Кристина Стипулковська, Ванда Коческа, Каліна Єндрусик, Збігнев Цибульський, Тереса Шмігелювна, Роман Поланський, Слава Пшибильська, Кшиштоф Комеда, Єжи Сколімовський

Цей фільм є дещо незвичним для Анджея Вайди. Лірична історія кохання, здавалося б, не зовсім вписується у контекст творчості режисера. Адже події відбуваються не на тлі війни чи інших історичних перипетій. Але, як не дивно, саме цю картину піддавали нищівній критиці.

«Герой стрічки – молодий лікар, який любить еластичні шкарпетки, хороші цигарки, має магнітофон, яким записує свої розмови з дівчатами, а його єдина пристрасть – гра на ударних у джазовому колективі Кшиштофа Комеди – виявився небезпечнішим, ніж навіть Армія Крайова» – згадував Анджей Вайда.

Квартира молодого лікаря – це пуста нора з різноманітними трофеями та портретом Ейнштейна. Випадково у музичному клубі він зустрічає дівчину. Більше про неї нічого не відомо. Пара проводить ніч разом, захоплюючись любовною грою і самими собою. Якщо дівчина програє, то віддасться хлопцю. Цинізм і розгнущана поведінка – це маска, під якою приховані нормальні людські почуття чи хоча б туга за ними.

ЦІКАВІ ФАКТИ

Американський режисер Мартін Скорсезе виділив цей фільм як визначний твір польського кіно і 2014 року відібрав його до презентації у Сполучених Штатах Америки і Канаді у рамках фестивалю польських фільмів «Матін Скорсезе представляє»: Masterpieces of Polish Cinema.

КОНЦЕРТ



Інтродукцією до перегляду фільму «Невинні чародії» стане особливий концерт джазової музики. Цього вечора з нами будуть найкращі джазові музиканти України:

Олександр Рукомойников (з. а. України) – саксофон,
Наталя Лебедева – клавіші,

Єгор Абрамов – бас.

Відомі як в Україні, так і за її межами, вони активно виступають і гастролують, а також викладають в КМAM ім. Р.М. Глієра.

Саме для нашої події музиканти виконають декілька творів Кшиштофа Комеди, піаніста і композитора, якого вважають родоначальником польської школи джазу. Загалом Комеда створив музику до 70 фільмів, зокрема і до фільму «Невинні чародії».

POPIÓŁ I DIAMENT

■ ПОПІЛ І ДІАМАНТ

Польща, 1958 р., 110 хв. // Режисер: Анджей Вайда // У головних ролях: Збігнев Цибульський, Ева Кшижевська, Вацлав Застежинський, Адам Павліковський, Богуміл Кобеля, Халіна Квятковська, Барбара Крафтувна

Останній фільм «воєнної трилогії» польського режисера Анджея Вайди. Знятий за мотивами повісті Єжи Анджеєвського. Фільм вважають одним з найзначніших досягнень польської кіношколи.

Події фільму розгортаються протягом одного дня – 8 травня 1945 року – останнього дня війни і першого дня миру. Молодий аковець Мацей Хелміцький отримує наказ вбити комуніста Щуку. Трагічний збіг обставин призводить до загибелі непричетних до справи осіб.

Мацей розуміє, що перетворився на звичайного вбивцю. Він більше не вірить своїм командирам. Хлопець мріє про кохання і спокій, але йому не вдається «повернутися з війни». Зброя є немов його фізичною складовою. Він таки виконує наказ, хоча смерть вбитого ним літнього чоловіка не має жодного сенсу.

Мацек не знаходить себе у мирний час. Він сам гине на смітнику від майже випадкової кулі патруля.



У головній ролі виступив Збігнев Цибульський. Його називали польським Джеймсом Діном. З початку своєї творчої кар'єри і до загибелі у 1967 році Збігнев Цибульський багаторазово з'являвся на екрані. Але побачити у ньому уособлення часу змогла лише одна єдина стрічка – «Попіл і діамант» Анджея Вайди. І фільм, і роль Цибульського у ній, сам режисер рішуче виділив з усієї своєї творчості. У одному з інтерв'ю Анджей Вайда сказав: «Коли я розмірковую над тим, що дали мої фільми людям, з упевненістю можу сказати лише одне – окуляри Збішека Цибульського».

ЦІКАВІ ФАКТИ

Фільм знімали в Тшебниці та у Вроцлаві. Збігнев Цибульський грав у своєму повсякденному одязі (джинси, брезентові сумка через плече) і темних окулярах, що не відповідало історичним реаліям 1945 року.

Тематичним продовженням «Попелу і діаманту» повинен був стати знятий Вайдою 35 років потому фільм «Перстень з орлом у короні».

До цієї стрічки режисер ввів автоцитату з «Попелу і діаманту» – знамениту сцену, коли Мацек підпалює горілку в чарках у пам'ять про загиблих друзів. Втім, на зйомках «Попелу і діаманту» в чарках насправді був бензин, тому що він дає яскравіше полум'я, аніж спирт.



КАТУЊ

■ КАТИНЬ

Польща, 2007 р., 115 хв. // Режисер: Анджей Вайда // У головних ролях: Анджей Хира, Артур Жмієвський, Мая Осташевська, Вікторія Гошиєвська, Владислав Ковальський, Майя Коморовська, Ян Енглерт, Данута Стенка, Станіслава Целінська, Магдалена Целецька, Антоні Павліцький, Кшиштоф Глобіш

Прем'єра фільму в Польщі відбулася 17 вересня, 2007, до річниці вторгнення радянських військ до Польщі в 1939 році. Український глядач вперше побачив стрічку у квітні 2008 року під час Днів Польського Кіно, організованих Польським інститутом у Києві. Анджей Вайда особисто представив картину у Києві і Харкові.

Це історія польських офіцерів, знищених НКВС у Катині під час Другої світової війни. Це фільм про жінок, що не дочекалися своїх чоловіків, батьків, синів, братів. Фільм про брехню і підступність комуністичного режиму, що віддав наказ забути про загиблих, про непримиренну боротьбу за пам'ять і правду.

ЦІКАВІ ФАКТИ

У день презентації фільму у кінотеатрі Кінопалац на вул. Інститутській у Києві в усьому мікрорайоні зникло світло. Втім, глядачі чекали на режисера.

Анджей Вайда представляв фільм при свічках у кінотеатрі. Це було схоже на перформанс у пам'ять загиблих у Катині. Аварію швидко ліквідували і глядачі могли подивитися фільм.



PANNY Z WILKA

■ ПАННОЧКИ З ВІЛЬКА

Польща, 1974 р., 111 хв. // Режисер: Анджей Вайда // Композитор: Кароль Шимановський // У головних ролях: Даніель Ольбрихський, Анна Сенюк, Крістін Паскаль, Майя Коморовська, Станіслава Целінська, Кристина Захватович

Майже сорокарічний Віктор Рубен після втрати друга приїздить до родини дядька у сільську місцевість. Саме тут, у сусідньому маєтку, в оточенні місцевих дівчат, він провів свої молоді роки. Юльча народила близнюків, емансипована Йоля вийшла заміж, Феля передчасно померла, змінилися також Зося і Казя, а маленька Туня подорослішала і стала гарною панною.

Поява Рубена, його спогади і бажання воскресити минуле, порушують спокій мешканок маєтку, відкривають їхні нелегкі долі, пережиті драми і життєві поразки. Адже Віктор залишив слід у душах кожної з панночок з Вілька.

Номінація на премію Оскар та премію Золоті Леви Венеційського МКФ.



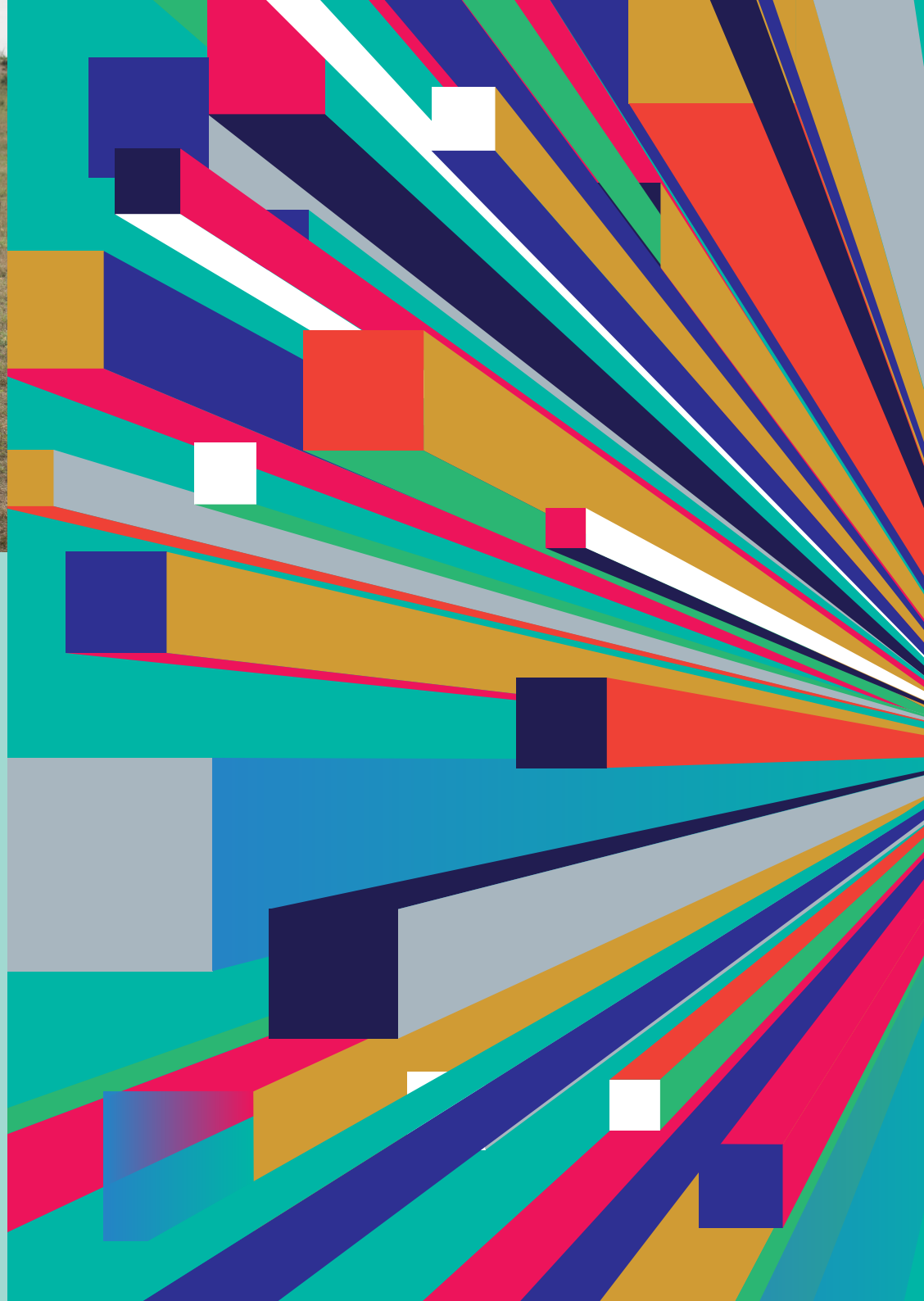
ПІСЛЯОБРАЗИ

Польща, 2016 р., 100 хв. // Режисер: Анджея Вайда // У головних ролях: Богуслав Лінда, Броніслава Замаховська, Зофія Віхлач, Анджея Конопка, Александра Юста, Маріуш Бонашевський

Фільм оповідає драматичну історію життя видатного польського художника і теоретика мистецтва Владислава Стшемінського – одного з лідерів польського авангардизму у міжвоєнні роки. Стшемінський був конструктивістом, протистояв соціалістичній системі, через що не міг знайти роботу. Повернувшись додому після участі у І світовій війні без руки, ноги та з вадами зору одного ока, він не переставав малювати. Недооцінений за життя, художник закінчив його у жахливих злиднях. Помер від голоду у віці 59 років.

Стрічка «Післяобрази» стала останньою роботою Анджея Вайди, роботу над якою режисер закінчив за кілька місяців до смерті. Фільм був висунутий Польщею на премію Оскар у номінації найкращий фільм іноземною мовою.

Українська прем'єра цього фільму відбулася 29 жовтня на урочистому закритті 46-го КМФФ «Молодість» до виходу фільму у прокат. Фільм вийшов у прокат 13 січня 2017 року.

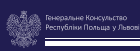
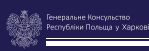


ПІСЛЯОБРАЗИ (2016)**12 березня****Київ** // Кінотеатр «Жовтень»,
вул. Костянтинівська, 26**24 березня****Дніпро** // Кінотеатр DCCC,
Крутогірний узвіз, 21а**25 березня****Львів** // ЛКП Львівський кіноцентр,
вул. В. Великого 14а**ПАННОЧКИ З ВІЛЬКА
(1979)****13 березня****Київ** // Кінотеатр «Жовтень»,
вул. Костянтинівська, 26**ЛЮДИНА З ЗАЛІЗА
(1981)****15 березня****Київ** // Кінотеатр «Жовтень»,
вул. Костянтинівська, 26**ПОПІЛ І ДІАМАНТ
(1958)****14 березня****Київ** // Кінотеатр «Жовтень»,
вул. Костянтинівська, 26**25 березня****Дніпро** // Кінотеатр DCCC,
Крутогірний узвіз, 21а**26 березня****Львів** // ЛКП Львівський кіноцентр,
вул. В. Великого 14а**НЕВИННІ ЧАРОДІЇ
(1960)****28 березня****Київ** // Культурний кластер «Краків»,
Русанівська набережна, 12Інтродукцією до перегляду фільму
«Невинні чародії» стане концерт
джазових творів Кшиштова Комеди**ЛЮДИНА З МАРМУРУ
(1976)****28 березня****Київ** // Культурний кластер «Краків»,
Русанівська набережна, 12**ВАЛЕНСА. ЛЮДИНА
З НАДІЇ (1914)****29 березня****Київ** // Культурний кластер «Краків»,
Русанівська набережна, 12**КАТИНЬ (2007)****26 березня****Дніпро** // Кінотеатр DCCC,
Крутогірний узвіз, 21а**27 березня****Львів** // ЛКП Львівський кіноцентр,
вул. В. Великого 14а**28 березня****Київ** // Культурний кластер «Краків»,
Русанівська набережна, 12Перед початком показу у Києві на
Вас чекає фільм-сюрприз

Організатори:



Партнери:



Партнери:



Медіа-партнери:



Упорядник: Олена Бабій
Дизайн: Олена Старанчук